

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA

o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v stredných odborných školách a konzervatóriu v školskom roku 2017/2018 v SR

Na zistenie stavu odstránenia nedostatkov sa uskutočnilo 77 následných inšpekcií v 67 stredných odborných školách (SOŠ) a 1 konzervatóriu, z nich bolo 58 štátnych, 7 súkromných a 3 cirkevné. Vyučovací jazyk slovenský a maďarský malo 7 škôl, 1 škola mala jazyk maďarský.

Z celkového počtu inšpekcií bolo 14 realizovaných po komplexných inšpekciách a 50 po tematických s rôznym predmetom kontroly. Opätovne po následnej inšpekcií sa vykonalo 13 inšpekcií.

Podľa závažnosti zistených nedostatkov Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) uplatnila 137 odporúčaní, uložila 39 opatrení a zo strany riaditeľov kontrolovaných subjektov bolo prijatých 239 opatrení na odstránenie nedostatkov.

Tabuľka 1 – Uplatnené opatrenia

Spolu	415					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	137		239		39	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	107	79,85 %	214	94,27 %	35	92,11 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	3	2,19 %	0	0 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
0	0 %	12	5,02 %	1	2,56 %	

Z celkového počtu uplatnených opatrení sa plnenie 13 nedalo hodnotiť¹ a 3 boli neaktuálne². Školská inšpekcia nehodnotila 5 opatrení prijatých riaditeľmi škôl, ktoré nepatrili do kompetencií ŠŠI (týkali sa pracovno-právnych vzťahov).

Riaditelia škôl akceptovali termíny zasielania správ o prijatých opatreniach a o splnení uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Riaditeľovi jedného subjektu³, boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov vrátené na prepracovanie z dôvodu nesúladu prijatých opatrení s porušeniami, ktoré zistila ŠŠI.

Nedostatky zistené pri inšpekciách

- pri ktorých boli uplatnené **odporúčania** (137) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:
 - **školského vzdelávacieho programu**
 - nerozpracovanie profilu absolventa a jeho kľúčových a odborných kompetencií samostatne pre každý odbor štúdia s dôrazom na jeho špecifiká

¹ posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte, napr. neposkytovanie príslušnej formy vzdelávania, nevzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením, nevydávanie rozhodnutí riaditeľa školy, neprijatie žiaka na štúdium formou prestupu, začaté správne konanie vo veci právoplatnosti rozhodnutia riaditeľa školy o prijatí žiakov na denné štúdium a pod.

² posudzuje sa v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov

³ Súkromná obchodná akadémia, Plavecký Štvrtok 351

- nezpracovanie jednotlivých tém a čiastkových kompetencií Národného štandardu finančnej gramotnosti
 - nezpracovanie cieľov a zámerov Národného akčného plánu prevencie obezity
 - **pedagogického riadenia školy**
 - neefektívny vnútorný systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov a žiakov (nevykonávanie analýzy zistení, neprijímanie opatrení na odstránenie nedostatkov)
 - nerealizovanie kontroly výchovno-vzdelávacieho procesu so zameraním na rozvoj jednotlivých kompetencií žiakov (najmä kompetencií k celoživotnému učeniu, sociálnych kompetencií, rozvíjania vyšších myšlienkových procesov)
 - neprijímanie účinných opatrení na zlepšenie výchovno-vzdelávacích výsledkov menej úspešných žiakov
 - neplnenie kontrolnej a vzdelávacej funkcie predmetových komisií
 - nekorektné vedenie pedagogickej dokumentácie
 - **podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia**
 - nevykonávanie pravidelného monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov, nevyhodnocovanie jeho výsledkov a neprijímanie následných opatrení
 - neustanovenie žiackej školskej rady
- pri ktorých boli uplatnené **opatrenia** uložené ŠŠI (39), alebo prijaté vedúcimi pedagogickými zamestnancami (239) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:
- **školského vzdelávacieho programu**
 - nezpracovanie dodatkov k štátnemu vzdelávaciemu programu
 - nezadefinovanie podmienok ukončovania štúdia
 - nevypracovanie učebných plánov v súlade s rámcovými učebnými plánmi a ich poznámkami (nedodržanie stanoveného minimálneho počtu vyučovacích hodín, absencia povinne voliteľného predmetu, nezaraďovanie predmetov do príslušného ročníka)
 - nevypracovanie učebných osnov predmetov najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom príslušného štátneho vzdelávacieho programu
 - nevypracovanie učebných osnov predmetov odborného vzdelávania
 - neplnenie učebných osnov (predmety anglický jazyk, odborný výcvik)
 - **pedagogického riadenia školy**
 - nezabezpečenie vyučovania pedagogickými zamestnancami spĺňajúcim kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky
 - nezosúladenie obsahu teoretického a praktického vzdelávania žiakov
 - prekročenie určeného počtu žiakov na jedného učiteľa odbornej praxe/majstra odbornej výchovy
 - nezabezpečenie výkonu komisionálnych skúšok podľa právnych predpisov (nemenovanie členov komisie spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady pre príslušný alebo príbuzný vyučovací predmet, nepriloženie žiakom vypracovaných písomných úloh ako súčasti protokolu o komisionálnej skúške)
 - nevytvorenie podmienok pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu
 - spájanie žiakov z rôznych ročníkov v predmetoch praktickej prípravy
 - zriaďovanie spoločných tried pre nepríbuzné odbory, vydávanie výučného listu žiakom bez zabezpečenia minimálneho počtu hodín praktickej prípravy
 - nevypracovanie zmlúv o poskytovaní praktického vyučovania

- nevedenie pedagogickej dokumentácie podľa vzorov schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR
- ***zabezpečenia prijímacieho konania***
 - neurčenie formy prijímacej skúšky, jej obsahu a rozsahu a neurčenie jednotných kritérií na úspešné vykonanie skúšky
 - nevykonanie prijímacej skúšky pri prijatí žiaka do študijného odboru
 - nezabezpečenie prijímania žiakov do 1. ročníka vzdelávacieho programu nižšieho stredného odborného vzdelávania v súlade s predpokladmi prijatia na vzdelávanie ustanovených školským zákonom (prijatie žiakov, ktorí boli vzdelávaní vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím)
 - prijatie žiaka prestupom v čase, keď bol žiakom základnej školy
 - povolenie prestupu žiakov z inej strednej školy bez vykonania rozdielových skúšok, v priebehu 1. ročníka aj bez uvedenia výnimočného dôvodu
- ***priestorových a materiálno-technických podmienok***
 - nedodržiavanie normatífov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre vyučované učebné a študijné odbory
- ***podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia***
 - nerozpracovanie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím v školskom poriadku
 - neprerokovanie školského poriadku v rade školy a pedagogickej rade a neobznámenie žiakov s jeho obsahom
 - nezabezpečenie stanovenej organizácie vyučovania
 - nezabezpečenie informovaného súhlasu zákonných zástupcov neplnoletých žiakov pri organizovaní mimoškolských aktivít
- ***pripravenosti a priebehu maturitných skúšok a záverečných skúšok***
 - menovanie do predmetových maturitných komisií pedagogických zamestnancov, ktorí nespĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov, z ktorých sa skúška konala
 - nepredloženie tém odbornej zložky maturitnej skúšky na posúdenie príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácii
 - nezohľadnenie úpravy podmienok maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením
 - nedodržanie stanoveného počtu skúšaných žiakov v jednom dni
 - nevykonávanie praktickej časti záverečnej skúšky podľa schválených tém
 - pri externej časti a písomnej forme internej časti maturitnej skúšky nedodržiavanie pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania pre školských koordinátorov, predsedov školských a predmetových maturitných komisií, administrátorov a hodnotiteľov pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou

Upozornenia

Zriaďovatelia kontrolovaných škôl boli upozornení:

- na nedostatky v oblasti pedagogického riadenia školy⁴ (zabezpečenie prijímacieho konania)
- vo veci opakovaného poverenia pedagogickej zamestnankyne výkonom funkcie riaditeľky školy bez vyhlásenia výberového konania⁵. Na základe vyhláseného výberového konania bola úspešná kandidátka vymenovaná do funkcie.

⁴ Stredná odborná škola – Szakközépiskola, Hlavná 54, Moldava nad Bodvou – zriaďovateľ: Košický samosprávny kraj

- na nedostatky týkajúce sa vymenovania riaditeľky školy⁶, ktorá bola vymenovaná do funkcie bez vyhlásenia výberového konania, v čase výkonu inšpekcie bola vo funkcii riaditeľky dlhšie ako 6 mesiacov.

Iné zistenia

- Vykonaním tematickej inšpekcie v SOŠ⁷ bolo zistené, že v školskom roku 2016/2017 sa vzdelávalo v 1. ročníku 20 žiakov, ktorí boli v základnej škole vzdelávaní vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím, z ktorých naďalej pokračovalo v štúdiu 12 žiakov. Riaditeľ školy prijal do 1. ročníka pre školský rok 2017/2018 58 uchádzačov, z nich opäť 22 vzdelávaných vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím. Pri následnej inšpekcii sa zistilo, že žiadny z 22 žiakov s mentálnym postihnutím nebol v tomto školskom roku žiakom školy (8 sa vzdelávalo v špeciálnych školách, 2 pokračujú v štúdiu na základnej škole, 12 ktorí dovŕšili 16 rokov veku a splnili povinnú školskú dochádzku nepokračovali v ďalšom vzdelávaní). Ostatných 36 bolo evidovaných v 1. ročníku. Kontrolou pedagogickej dokumentácie sa preukázalo, že škola v školskom roku 2017/2018 evidovala v triedach 1. ročníka 47 žiakov, z nich bolo 36 prijatých v rámci prijímacieho konania, ostatní formou prestupu. U 23 žiakov z 36 sa analýzou vysvedčení (zistený nesúlad medzi údajmi uvedenými na prihláške s údajmi na vysvedčení, ktoré si škola dodatočne vyžiadala) potvrdilo, že žiaci boli pred nástupom do 1. ročníka vzdelávaní vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím. V čase konania inšpekcie sa z počtu 23 vzdelávalo naďalej na elokovaných pracoviskách školy 18 žiakov. Riaditeľ školy na základe záverov tematickej inšpekcie (zameranej na kontrolu stavu a úrovne prijímacieho konania v SOŠ) zaslal zákonným zástupcom týchto 18 žiakov a ďalším 12, ktorí nepokračovali v štúdiu a neboli žiakmi školy, oznámenie o tom, že do 1. ročníka vzdelávacieho programu nižšieho stredného odborného vzdelávania nemôžu byť prijatí. Košický samosprávny kraj na základe opatrení uložených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR za účelom odstránenia rozporu so zákonom upovedomil dňa 28. 11. 2017 zákonných zástupcov 42 žiakov (18 s mentálnym postihnutím evidovaných v 1. ročníku, 12 s mentálnym postihnutím evidovaných v 2. ročníku a 12 žiakov, ktorí boli prijatí v prijímacom konaní do 1. ročníka a neboli žiakmi školy) o začatí správneho konania vo veci preskúmania právoplatného rozhodnutia riaditeľa SOŠ o prijatí žiakov na denné štúdium. Z tohto dôvodu sa opatrenie prijaté kontrolovaným subjektom nedalo hodnotiť.
- V kontrolovanom subjekte⁸ sa zistilo, že 6 žiaci študijného odboru *učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo* neboli prijatí na štúdium v súlade s platným právnym predpisom (neprešli prijímacím konaním vyžadujúcim overenie špeciálnych schopností, zručností alebo talentu).

⁵ Súkromná stredná odborná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiszkola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy – zriaďovateľ: Ing. János Cservenka

⁶ Súkromná stredná odborná škola podnikania, Hollého 1380, Senica – zriaďovateľ: Súkromná stredná odborná škola podnikania, n. o.

⁷ Stredná odborná škola – Szakközépiszkola, Hlavná 54, Moldava nad Bodvou

⁸ Stredná pedagogická škola, Bottova 15A, Levoča

- Nitriansky samosprávny kraj nepovolil súkromnej SOŠ⁹ otvoriť triedy v študijnom odbore hotelová akadémia a v ďalších odboroch, zatiaľ čo Trnavský samosprávny kraj rovnakému zriaďovateľovi určil pre súkromnú SOŠ¹⁰ počet tried, do ktorých možno prijať žiakov do študijného odboru hotelová akadémia a do ďalších odborov. Žiaci boli formálne prijatí do školy¹¹ v Trnavskom kraji, tam boli aj štatisticky evidovaní, ale reálne sa vzdelávali v škole v Nitrianskom kraji¹². Zriaďovateľ nelegitímnym spôsobom takto obišiel rozhodnutie oboch zastupiteľstiev samosprávnych krajov o tom, ako bude modelovaná sieť učebných a študijných odborov na území krajov.
- V SOŠ¹³ boli naďalej spájaní žiaci z nepríbuzných študijných odborov v spoločnej triede napriek tomu, že zriaďovateľ bol v školskom roku 2016/2017 upozornený na tento nedostatok (zriaďovateľ oznámil, že nedostatok odstráni, čo ale nezrealizoval).

Záver

Akceptáciou odporúčaní (80 %), **splnením** prijatých (94 %) a uložených **opatrení** (92 %) boli vytvorené podmienky na zefektívnenie riadenia a zlepšenie výchovno-vzdelávacej činnosti škôl.

Školy zosúlادili svoje vzdelávacie programy so štátnymi vzdelávacími programami, vypracovali učebné plány v súlade s rámcovými učebnými plánmi, rozpracovali učebné osnovy najmenej v rozsahu vzdelávacích štandardov príslušného štátneho vzdelávacieho programu, čo vytvorilo predpoklady na poskytovanie štátom garantovaného obsahu vzdelávania. Skvalitnenie vykonávania vnútornej kontroly vedúcimi pedagogickými zamestnancami a zefektívnenie činnosti predmetových komisií by malo napomôcť k zvýšeniu úrovne vyučovacieho procesu v nadväznosti na rozvoj požadovaných kompetencií žiakov. Vypracovanie vnútorného systému kontroly a hodnotenia žiakov by malo prispieť k jednotnému postupu pedagógov pri posudzovaní výkonov žiakov s pozitívnym vplyvom na objektivitu hodnotenia. Školy zabezpečením potrebného materiálno-technického vybavenia vytvorili podmienky na plnenie profilu absolventov. Podrobné rozpracovanie školských poriadkov a následné oboznámenie všetkých žiakov s ich obsahom, vykonávanie pravidelného monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov zlepšilo podmienky na zaistenie ich bezpečnosti v školách.

Zapracovanie cieľov Národného akčného plánu prevencie obezity do školského vzdelávacieho programu by malo prispieť k posilneniu stanovených zámerov v oblasti zdravého životného štýlu. Implementáciou tém a čiastkových kompetencií Národného programu finančnej gramotnosti do obsahu vzdelávania sa vytvoril predpoklad na zvyšovanie úrovne finančnej gramotnosti žiakov. Pozitívnym sa javilo aj odstránenie nedostatkov v prijímacom konaní a realizácii maturitných a záverečných skúšok.

Neakceptovanie uplatnených opatrení (14 %), ktoré sa týkali vnútorného systému kontroly a hodnotenia, požadovaných kvalifikačných predpokladov učiteľov, organizácie vyučovania, prijímania žiakov na štúdium i sledovania rozvíjania niektorých kompetencií žiakov má pretrvávajúci nepriaznivý dopad na výchovno-vzdelávací proces v školách.

⁹ Súkromná stredná odborná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiscola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

¹⁰ Elokované pracovisko, Sídl. M. Corvina 2038/53, Veľký Meder ako súčasť Súkromnej strednej odbornej školy s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiscola, Mostová 53

¹¹ Elokované pracovisko, Sídl. M. Corvina 2038/53, Veľký Meder ako súčasť Súkromnej strednej odbornej školy s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiscola, Mostová 53

¹² Súkromná stredná odborná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiscola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

¹³ Stredná odborná škola stavebná – Építészeti Szakközépiscola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky – zriaďovateľ: Nitriansky samosprávny kraj

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných odborných škôl

- vypracovať a uplatňovať efektívne nástroje na zisťovanie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, pravidelne zovšeobecňovať výsledky kontroly na zasadnutiach predmetových komisií a na pedagogických radách s cieľom aktuálne informovať pedagogických zamestnancov o oblastiach vyžadujúcich si zlepšenie
- zefektívniť vnútorný systém kontroly, prijímať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a sledovať ich plnenie
- skvalitniť činnosť predmetových komisií s cieľom zapojiť pedagogických zamestnancov do zlepšovania výchovno-vzdelávacieho procesu
- zabezpečiť dodržiavanie pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania pri realizácii externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR

- úpravou legislatívy umožniť prijatie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia (variant A), ktorí nadobudli primárne vzdelávanie, na štúdium do 2-ročných učebných odborov v stredných odborných školách